

Heijne Makkreel

voor 1979 reeds is gedrukt. Bij de overwegingen ten aanzien van wat er in de komende jaren moet gebeuren, is er rekening gehouden met de aanvaarding van dit wetsontwerp en de verplichtingen, die dit voor het Rijk inhoudt. Dit wil zeggen, dat de budgettaire ruimte voor het uitvoeren van wetsontwerp nr. 13 005 – en voor de verbetering van de positie van het MAVO – er is.

Onder vigeur van de huidige wet, artikel 87, heeft de Minister de mogelijkheid, de normbedragen voor het MAVO vast te stellen. Als de budgettaire ruimte er is om een positieverbetering voor dit onderwijs tot stand te brengen, kan dit stellig ook onder vigeur van de Mammoetwet, zoals deze nu luidt.

Daarnaast bestaat de kwestie van de verbeterde methodiek. Ik wil de Minister, respectievelijk de Staatssecretaris, uitnodigen met het deel van het wetsontwerp dat die verbeterde methodiek van de berekening van de normbedragen inhoudt – indien de Kamer tot verwerping van dit wetsontwerp mocht besluiten – eventueel terug te komen. Mij dunkt dat dit binnen een redelijke tijd kan geschieden.

Ik kom terug op de handhaving van de positie van de MAVO. Ik heb in overweging vanuit de Kamer, via het indienen van een motie, de Staatssecretaris enige rugsteun te geven, om de budgettaire ruimte voor het verbeteren van de positie van de MAVO voor dat doel te handhaven. Edoch, ik zal het antwoord van de Staatssecretaris daaromtrent aanhoren en afwachten of aan het indienen van deze motie behoefte bestaat.

De beraadslaging wordt geschorst.

Aan de orde is de behandeling van het wetsontwerp **Gemeentelijke herindelings van het Eemsmondgebied (13 001)**.

De beraadslaging wordt geopend.

□

Mevrouw **Vonk-van Kalker** (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Het zal waarschijnlijk geen verbazing wekken, gezien ook de aard van het eindverslag van de vaste Commissie voor Binnenlandse Zaken, dat mijn fractie zich kan verenigen met de intentie van het onderhavige wetsontwerp. Wij hoopten door het uitbrengen van een, zij het onder voorbehoud, blanco eindverslag, te kunnen bereiken dat deze wet nog vóór 1 oktober a.s. het Staatsblad zou halen.

Onzes inziens is dat om min of meer pragmatische redenen een noodzaak. Wij denken dan bij voorbeeld aan het opstellen van de gemeentebegroting en ook aan de termijn waarop de Minister van Verkeer en Waterstaat staat moet zijn om te komen met een voorstel tot wijziging van de wet op het Havenschap Delfzijl. Op die wetswijziging kom ik straks nog even terug. Onze eerste vraag is dan ook, of de Minister bereid is, alles in het werk te stellen om als datum van ingang van deze wet 1 januari 1979 te bereiken.

Het doet mij genoegen mijn maiden-speech in dit Huis over dit onderwerp te mogen houden. Het heeft namelijk betrekking op de geboortegemeenten van mijn ouders. Misschien voel ik mij daarom ook zeer betrokken bij de praktische uitwerking. Mijn vragen liggen grotendeels op dat terrein, naast een aantal algemene opmerkingen en wensen ten aanzien van behandeling van dergelijke plannen in de toekomst.

Ik begin dan met de algemene opmerkingen en wensen, die wellicht ten dele op rekening kunnen worden geschreven van mijn korte ervaring met dit werk. Maar omdat er altijd nieuwe kamerleden zullen blijven komen, zouden zij misschien toch hun nut kunnen hebben. Het is mij opgevallen dat in de stukken nauwelijks aandacht wordt geschonken aan de financiële aspecten. Met name de consequenties voor de nieuw te vormen gemeente Hefshuizen zouden mijns inziens nuttige informatie hebben gegeven in de afweging van de voor- en nadelen die aan dit wetsontwerp kleven. Vooral diverse financiële overzichten, bij voorbeeld van het Havenschap en de betrokken gemeenten, de commentaren daarop en de verwachtingen voor de toekomst van deze instanties zouden naar mijn mening geen overbodige luxe zijn geweest.

Van ons wordt immers een verantwoordelijke afweging van alle aspecten verwacht? De Minister verwijst bij vragen daarover aan de overkant naar zijn ambtgenoot van Verkeer en Waterstaat die de financiële aspecten moet betrekken bij zijn voorstellen voor wijziging van de wet. Ook bij een ander aspect, namelijk deelname van de nieuwe gemeente Hefshuizen in het Havenschap, waar ik ook straks nog op terug kom, verwijst hij naar deze ambtgenoot. Dat is mij iets te gemakkelijk.

Als de Minister van Verkeer en Waterstaat ons daarover de nodige informatie had kunnen verschaffen, waarom is hij dan niet betrokken bij de behandeling van dit wetsontwerp? En was het dan, zo niet noodzakelijk, dan

toch in ieder geval zinvol geweest om de behandeling van het onderhavige wetsontwerp en van de wijziging van de wet op het Havenschap synchroon te laten lopen? Onze mening daarover moge duidelijk zijn.

Wat ons ook wenselijk lijkt bij dergelijke wetsontwerpen is, dat, zodra zich een wijziging in het voorstel, dan wel een wijziging door het aannemen van amendementen voordoet, die wijzigingen ook in kaart worden gebracht. Nu is alleen een kaart beschikbaar die betrekking heeft op het oorspronkelijke voorstel, waarvan, zoals wij allen weten, maar heel weinig is overgebleven. Het is prettig en mijns inziens zelfs een vereiste, om je de gewijzigde situaties ook steeds visueel eigen te kunnen maken.

Over de financiële consequenties voor de nieuw te vormen gemeente Hefshuizen zouden wij toch graag nog wat nadere informatie van de Minister willen hebben. Heeft de Minister de indruk dat de gemeenten Uithuizen en Uithuizemeeden zich die terdege bewust zijn geweest toen zij zich uitspraken vóór samenvoeging van beide gemeenten; waarop hebben zij dan hun kennelijk positieve verwachtingen gebaseerd; en wat zullen de gevolgen van de deelname in het Havenschap zijn ten opzichte van de totale gemeentelijke middelen, zowel voor de gemeente Hefshuizen, alsook voor de gemeente Delfzijl; in welke richting zullen die kosten zich ontwikkelen?

Hoewel wij er de voorkeur aan zouden hebben gegeven, dergelijke plannen slechts te behandelen als onderdeel van een integraal herindelingsplan voor Noord- en Oost-Groningen, kunnen wij er begrip voor hebben dat de problematiek van het Eemshavengebied om extra spoed vroeg. Wel, die spoed moet ook met korreltje zout worden genomen; het is nu immers al 1978! Een feit blijft echter, dat wij toch nog altijd vooruitlopen op die integrale aanpak, om nog maar te zwijgen van de reorganisatie van het binnenlands bestuur. Wij menen dat dit wetsontwerp terecht is gereduceerd tot wat beslist noodzakelijk is om de Eemshavenproblematiek bestuurlijk te regelen. Voor het ingetrokken deel van dit wetsontwerp bestond onzes inziens niet de noodzaak vooruit te lopen op een totaal herindelingsplan.

Wij delen de opvatting van de Minister dat de grond aan samenvoeging van de gemeenten Uithuizen en Uithuizemeeden zou zijn ontvallen, wanneer het amendement -Stoffelen was aangenomen. Sterker nog, ook bij behoud van zelfstandigheid van die bei-

Vonk-van Kalker

de gemeenten lijkt het ons onjuist de ene gemeente (in dit geval Delfzijl) zeggenschap te geven over de achter-respectievelijk voortuin van andere gemeenten (in dit geval Uithuizen en Uithuizermeeden). Het is inderdaad een bestuurlijk monstroom, temeer waar het Eemshavengebied haast natuurlijk verbonden is met het gebied van deze beide gemeenten. Dit houdt voor ons echter wel in, dat het lokale bestuur een aanzienlijke invloed moet krijgen in het Havenschap.

Dan kom ik toe aan de praktische uitwerking. Omtrent het bepaalde in artikel 48 van de gemeenschappelijke regeling Havenschap Delfzijl is de Minister in zijn antwoord aan de Tweede Kamer nogal vaag. Hij zegt daarbij dat de wetswijziging die nodig is om ook de nieuw te vormen gemeente Hefshuizen in het bestuur van het Havenschap op te nemen ook maar moet regelen dat geen van de deelnemers daarin een vetorecht heeft. Naar onze opvatting moet er naast een wetswijziging op grond van die nieuwe wet ook een wijziging van de gemeenschappelijke regeling plaatsvinden.

Er staat in artikel 48 dat die alleen gewijzigd kan worden als alle drie de partners zich daarvoor uitspreken. Kan de Minister ons meedelen of wij dat juist zien en zo ja, of hij er inzicht in kan geven of het de gemeente Hefshuizen mogelijk wordt gemaakt als volwaardig partner in het Havenschap deel te nemen? In onze visie zou, als de gemeente die mogelijkheid niet krijgt, ook de noodzaak tot samenvoeging grotendeels vervallen.

Hoewel wij al hebben aangegeven dat synchronisatie van de beide wetsontwerpen verre onze voorkeur zou hebben gehad, kunnen wij er ook begrip voor hebben dat de Minister van Verkeer en Waterstaat met indiening van de wijziging van de wet op het Havenschap Delfzijl heeft willen wachten tot hij zekerheid had over de gemeentelijke indeling in dat gebied. Wie loopt er immers graag het risico om iets voor niets te doen? Dat neemt niet weg dat wij nogmaals op spoed willen aandringen en de Minister willen vragen of hij inmiddels met zijn ambtgenoot van Verkeer en Waterstaat contact heeft opgenomen over de datum van indiening van een voorstel voor bovenbedoelde wetswijziging. Kan hij ons daarover al positieve geluiden laten horen?

Als hij het met ons eens is dat spoed geboden is, is hij dan tevens bereid te bevorderen dat, vooruitlopend op wijziging van die wet ook de gemeente

Hefshuizen vertegenwoordigd kan zijn bij gesprekken tussen het Havenschap en ondernemingen, evenals de gemeente Delfzijl en de gemeente Uithuizermeeden? Dat biedt voor deze gemeente dan de mogelijkheid, zich al op korte termijn te oriënteren en snel ingewerkt te raken in de Eemshavenproblematiek.

Verder zouden wij nog van de Minister willen weten wat hij concreet denkt te doen aan de uitvoering van de motie-Brinkhorst die wij hier duidelijk willen onderschrijven. Het betrekken van de vaste Commissie voor Binnenlandse Zaken bij behandeling van het voorstel tot wijziging van de wet op het Havenschap Delfzijl zou ons, in dat licht bezien, zinvol lijken. Democratiseringsaspecten kunnen dan het extra accent krijgen dat zij verdienen. Kan de Minister daarmee instemmen en is hij bereid daartoe een verzoek te doen aan zijn ambtgenoot van Verkeer en Waterstaat?

Wij betreuren het dat een misverstand is ontstaan over een eventuele kostencompensatie aan de gemeente Bierum. Wij vertrouwen er echter, na informatie te hebben ingewonnen bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken, op dat dit snel zal worden opgehelderd.

Ten slotte nog een opmerking over de naamgeving van de nieuwe gemeente. Het spijt ons dat de heer Verbrugh zijn suggestie in de Tweede Kamer niet heeft omgezet in een amendement. Uithuizerburen klinkt ons beter en vriendelijker in de oren dan Hefshuizen. Gezien onze mogelijkheden en vooral onmogelijkheden hier zullen wij ons echter bij Hefshuizen hebben neer te leggen; het zij zo. Het zal ons er in ieder geval niet van weerhouden, onze stem uit te brengen voor het wetsontwerp, wanneer de Minister op onze andere vragen bevredigende antwoorden geeft.

□

Minister Wiegels: Mijnheer de Voorzitter! Ik ben mevrouw Vonk dankbaar voor de steun voor dit wetsontwerp die zij namens haar fractie heeft uitgesproken. Ik spreek graag mijn waardering uit voor de interventie die zij heeft gehouden.

Mevrouw Vonk is begonnen te vragen of het mogelijk is, het wetsontwerp op 1 januari van het volgende jaar in werking te laten treden. Zij heeft hierbij gezegd dat dit betekent dat de grootst mogelijke spoed moet worden betracht bij het plaatsen van het wetsontwerp in het Staatsblad, als het door deze Kamer wordt aanvaard. Ik heb

niet alles in de hand, maar ik ben bereid alles te doen wat in mijn vermogen ligt om dit te bevorderen. Aan de overzijde heb ik al gezegd dat ik meen dat het zeer dienstig is als het wetsontwerp op 1 januari in werking kan treden.

Vervolgens heeft mevrouw Vonk gezegd dat in het voorstel en bij de behandeling van het voorstel nauwelijks aandacht is besteed aan de financiële consequenties ervan. Toen tussen de regels door werd gesproken over de financiële problematiek, is er wel gewezen naar mijn ambtgenoot van Verkeer en Waterstaat.

Mevrouw Vonk vroeg hierover of het niet goed was geweest als er meer cijfermatige exercitie was gepleegd. Hierom is aan de overzijde noch hier bij de schriftelijke voorbereiding gevraagd. Was dit gebeurd en had men gaarne een zo uitgebreid mogelijk cijfermatig overzicht gezien, dan had ik uiteraard geprobeerd, hieraan zo goed mogelijk te voldoen.

De geachte afgevaardigde heeft nadere vragen gesteld over de financiële positie van de nieuw te vormen gemeente Hefshuizen. Zij heeft hierbij gevraagd of de Minister denkt dat de inwoners en de gemeentebesturen van Uithuizen en Uithuizermeeden zich terdege ervan bewust zijn geweest wat de consequenties van het voorstel zijn en waarop de positieve benadering van de beide gemeentebesturen ten aanzien van het wetsvoorstel zijn gebaseerd. Hiervoor zijn twee redenen.

De belangrijkste is dat men de samenvoeging en de uiteindelijke totstandkoming van het wetsvoorstel, zoals het er nu uitziet, van groot belang achtte voor het gebied en vooral voor de inwoners van wat Hefshuizen gaat heten. De geachte afgevaardigde heeft herinnerd aan het amendement dat haar partijgenoot de heer Stoffelen aan de overzijde heeft ingediend.

Ik ben haar er bijzonder erkentelijk voor dat zij met de Minister van Binnenlandse Zaken heeft gezegd dat de grond aan het wetsvoorstel was ontvallen, als het amendement van de heer Stoffelen was aangenomen. Zij heeft verder, sprekende met de Minister, gezegd dat zij het amendement een bestuurlijk monstroom achtte. Ik treed niet in de interne verhoudingen van de PvdA. Ik constateer slechts dat ik dankbaar ben voor de overneming van de betiteling van deze liberale Minister door mevrouw Vonk.

Zeer terecht is vanuit Uithuizen en Uithuizermeeden bezwaar gemaakt tegen het amendement. Men zag gaarne